

COLONIZAREA ȚĂRANILOR ÎN INEU, JUDEȚUL ARAD, PRIN REFORMA AGRARĂ DIN 1921

Marius-Răzvan MESZAR*

PEASANT COLONIZATION IN INEU, ARAD COUNTY, DUE TO LAND REFORM FROM 1921

Abstract

Through the agricultural reform from 1921 in Arad district there have been set up a number of 16 colonists' centres. Among them, Traian Colony has been set up in 1928 by 195 families of colonists that came from villages like: Dud, Draut, Araneag, Agrisul-Mare, Pecica, Bodești and Brusturi. The colony was founded near the village of Ineu. Every family received 5 hectares (lot and pasture), and also 400 fathoms, in order to build their own household. The colonists from the villages Bodești and Brusturi have brought their mentality based on mountain habits.

The blending is amazing among the specific elements of each zone the colonists originated from into a complex socio-economical and cultural human mozaic. Today Traian Colony is a quarter of Ineu city. It is a place where original colonists' houses, stables, clothing and tools can still be found. This study is based on information archives and by word of mouth history.

Key words: Agricultural reform, Colonists, Villages, Arad County.

Între particularitățile reformei agrare din 1921 se înscrie colonizarea unor grupuri de țărani din zonele de munte, deficitare în suprafețe arabile, în zonele de câmpie, unde era disponibil pământ arabil de bună calitate, proprietate a unor moșieri înstăriți. Au fost vizate: Câmpia Tisei, Banatul, Bărgănul și Dobrogea. O parte din terenurile destinate împrumutării erau formate din pante râpoase și abrupte. Apoi, unele terenuri erau nefertile și slabe din punct de vedere calitativ. Nu în ultimul rând, unele terenuri primite de țărani se aflau la distanțe mari de locul lor de domiciliu, neasigurându-se drumul de acces spre aceste loturi. În multe localități, din aceste cauze, țăranii au renunțat prin declarații scrise la dreptul asupra pământului¹.

Mulți țărani au fost împrumutați în zonele deluroase și de podiș, unde pământul cultivabil lipsea aproape în întregime. Deși populația din aceste zone era legată de pământ prin forma proprietății individuale, ea nu se ocupa exclusiv cu agricultura. Densitatea mare a locuitorilor din aceste zone pe unitatea de teren cultivabil impunea căutarea de venituri din alte surse². Cercetând realitățile agrare de la nivelul întregii țări, legiuitorii reformei

* Universitatea din Oradea, mmeszar@yahoo.com.

¹ Dumitru Șandru, *Reforma agrară din 1921 în România*, Ed. Academiei R.S.R., București, 1975 (în continuare: *Reforma agrară...*), p. 153-154. Pentru cazul județului Bihor a se vedea și Blaga Mihoc, *Reforma agrară din 1921. O istorie a agriculturii în județul Bihor(1918-1940)*, Muzeul Țării Crișurilor, Ed. Convex, Oradea, 1994.

² Idem, *Populația rurală a României între cele două războaie mondiale*, Editura Academiei R.S.R., Iași, 1980, (în continuare: *Populația rurală...*), p. 59.

agrare din 1921 au ajuns la așa-numita soluție a transmutărilor³, adică împrumutarea unor țărani îndreptățiți din zonele de deal și mai ales de munte, în zonele de câmpie, unde populația era mai rară și pământul avea o calitate superioară celui din zonele înalte⁴. În ceea ce privește Câmpia Tisei, statul român dorea să-și fortifice demografic granița de vest cu populație românească din munții Maramureșului, Plopiș, Pădurea Craiului, Codru Moma, Zărand. Ea se va adăuga băștinașilor români, indiscutabil majoritari, și maghiari, într-un spațiu geografic cu o densitate demografică mică, urmare a unor cauze geopolitice cu rădăcini în trecutul istoric al regiunii.

În județul Arad au apărut 16 colonii, între acestea numărându-se și colonia Traian-Ineu⁵. Se știe faptul că în Transilvania un număr important de țărani colonizați l-a dat zona Munților Apuseni. În colonia Traian au fost împrumutăriți țărani veniți din satele: Dud, Arăneag, Agrișul-Mare, Drauț, Pecica, Bodești și Brusturi⁶, toate din județul Arad. Țărani care doreau să fie colonizați erau trecuți pe tabelele de împrumutare. Ei trebuiau să adreseze comitetelor locale cereri în acest sens. Și într-adevăr, pe adresa organelor de aplicare a reformei agrare au sosit nenumărate cereri de colonizare. La 2 octombrie 1923, subprefectura județului Arad a trimis consilierului agricol tabelul cu cei 110 locuitori din plasa Hălmațiu, care doreau să fie colonizați în regiunea de câmpie a județului, pentru că zona lor era foarte săracă⁷. În anul 1924, aproximativ 1.000 de țărani din plasa Târnova își manifestau dorința de a fi colonizați în plasele Ineu și Chișineu-Criș⁸.

a) Coloniștii din Dud. Conform datelor păstrate în Arhivele Naționale-Direcția Județeană Arad, primii țărani colonizați în Ineu-Traian au fost cei din comuna Dud, plasa Târnova⁹. Această informație este întărită și de Pr. Pavel Tripa, care menționează faptul că: „în 1928... s-a zidit prima casă din Traian, a lui Drăgan Gheorghe, familie venită din comuna Dud”¹⁰.

Prin colonizare, în colonia Traian s-au așezat 50 de familii de țărani venite din comuna Dud. Țărani veniți din Dud au primit loturi tip de colonizare, constând în: 8 iugăre teren arabil, 2 iugăre pășune și 400 stânjani loc pentru casă. Opt dintre coloniștii de mai sus au fost împrumutăriți cu 82 iugăre pe fosta moșie a lui Szapary Ștefan, iar restul de 42 au fost împrumutăriți cu 430 iugăre și 800 stânjani pe fosta moșie a lui Solymosy Ludovic¹¹.

b) Coloniștii din Drauț. Comuna Drauț face parte din plasa Târnova, o regiune deluroasă, cu teren slab din punct de vedere al fertilității. Încă din 1924, țărani din Drauț își manifestau dorința de a fi colonizați în diferite sate și comune din plasa Ineu. În colonia Traian au venit 40 de coloniști. Ei au primit loturi de pământ numai pe moșia lui Szapary Ștefan, în total 410 iugăre¹².

c) Coloniștii din Arăneag. Satul Arăneag are o veche tradiție în domeniul mineritului. Până prin 1850 și chiar după, se găseau aici mine de aur și aramă. Urmele lor se văd la așa-numitele „Mine Bătrâne”, situate la 2 km sud de cabana Căsoaia, unde se mai pot identifica unele galerii¹³. Spre sfârșitul secolului al XIX-lea minele din zona satului Arăneag, situat la poalele munților Zărandului, au fost închise, fapt care i-a determinat pe țărani de aici să-și găsească alte ocupații de bază. Pământul cultivabil nu era de cea mai bună calitate, de aceea oamenii s-au axat mai mult pe creșterea animalelor. În aceste condiții, țărani au adresat subprefecturii județului Arad cereri de colonizare în plasele vecine, Ineu și

³ Idem, *Reforma agrară...*, p. 154.

⁴ Idem, *Populația rurală...*, p. 59.

⁵ Arhivele Naționale-Direcția Județeană Arad, *fond Serviciul Agricol al județului Arad* (în continuare: A.N.-D.J.Ar., *fond S.A.A.*), dos. 22/1938, f. 2.

⁶ Pr. Pavel Tripa, *Trecutul orașului Ineu și al cetății Ienopolei*, Editura Emia, Deva, 2007, p. 108.

⁷ Doru Bogdan, *Reforma agrară din 1921 în județul Arad, reflectată în fondul Serviciului Agricol al filialei Arhivelor statului Arad*, în *Ziridava*, Arad, 1976, p. 303.

⁸ *Ibidem*.

⁹ A.N.-D.J.Ar., *fond S.A.A.*, dos. 20/1927, f. 17.

¹⁰ Pr. Pavel Tripa, *op. cit.*, p. 108.

¹¹ A.N.-D.J.Ar., *fond S.A.A.*, dos. 20/1927, f. 43.

¹² *Ibidem*.

¹³ Eugen Gluck, Simion Palcu, *Meleaguri arădene, ghid turistic*, Arad, 1972, p. 105.

Chișineu Criș. Astfel, în colonia Traian au primit loturi de colonizare 36 de țărani din Arăneag. Dintre aceștia, 19 au primit pământ pe fosta moșie a lui Szapary Ștefan, în total 194 iugăre și 1.200 stânjeni, 14 coloniști au primit loturi pe moșia lui Lowy Marcus, în total 143 iugăre și 800 stânjeni, iar 3 coloniști au primit în total 30 iugăre și 1.200 stânjeni pe fosta moșie a lui Solymosy Ludovic¹⁴.

d) Coloniștii din Agriș. Lângă Arăneag se află situată comuna Agriș, într-o regiune deluroasă, cu pante line și pajiști, cadru natural favorabil creșterii vitelor. Din Agriș au fost colonizați în Traian 44 de țărani. Aceștia au primit pământ în Ineu, după cum urmează: 10 coloniști au fost împroprietăriți cu 102 iugăre și 800 stânjeni pe fosta moșie a lui Szapary Ștefan, 3 coloniști au primit 30 iugăre și 1200 stânjeni pe fosta proprietate a lui Lowy Marcus, iar 31 de coloniști au fost împroprietăriți cu 317 iugăre și 1.200 stânjeni pe pusta lui Solymosy Ludovic¹⁵.

e) Coloniștii din Pecica. Comuna Pecica, situată în plină zonă de câmpie, a reprezentat un centru din care au plecat numeroși coloniști în tot județul Arad. În cadrul reformei agrare de aici s-au produs numeroase abuzuri, de la exproprierea moșiilor și până la împroprietărirea țăranilor. Zona, având un pământ arabil de cea mai bună calitate, a tentat o serie de oameni politici ai momentului, ca și pe foștii proprietari maghiari. Aceștia au căutat să-și mențină sau chiar să-și mărească proprietatea funciară, prin respingerea țăranilor în drept a fi împroprietăriți, acționând în acest scop împreună cu organele locale împuternicite cu transpunerea în practică a împroprietării.

În 1922, peste 400 de țărani au fost nedreptățiți de comitetul local de împroprietărire¹⁶. Nemulțumirile în rândul țăranilor au fost provocate de modul arbitrar în care se alegeau delegații sătenilor în comitetele locale de expropriere și împroprietărire. Aceste nemulțumiri au îmbrăcat forme violente. Țăranii au intrat cu forța în sala de ședințe din Primăria Pecica „...de unde au dat afară pe directorul Rusu Petru, maltratându-l...”¹⁷. În acest context, la 23 iunie 1923, 331 de îndreptățiți la împroprietărire își manifestau dorința de a pleca din plasa Pecica în plase vecine, printre care și Ineu¹⁸. Astfel, 12 țărani din Pecica au fost colonizați pe fosta moșie a lui Solymosy Ludovic¹⁹.

f) Coloniștii din plasa Hălmagiu. Satele și comunele din plasa Hălmagiu sunt situate într-o depresiune cu munți la est și nord, respectiv dealuri la sud, înconjurată de păduri. Această zonă era expusă multor vitregii ale naturii și multor variații bruște de temperatură: inundații, geruri, secetă etc, cu efecte devastatoare asupra oamenilor. De exemplu, „primăvara anului 1934 a fost foarte secetoasă... cerealele s-au scumpit. Făina care a fost cu 6 lei s-a urcat la 10 lei kg. Recolta de grâu este aproape compromisă”²⁰. O inundație puternică s-a produs în 1925, iar secete repetate, însoțite de geruri puternice, au marcat frecvent cumpăna dintre secolele XIX și XX.

Pământul se lucra greu, neavând suficiente materii organice, deși era mereu îngrășat cu bălegar. Cu excepția terenurilor situate de o parte și de alta a văilor, restul terenului era puțin fertil. Nu se putea practica o agricultură nici extensivă, nici intensivă, fiind puțini locuitori care trăiau exclusiv din munca pământului. Plantele cele mai cultivate erau grâul și porumbul, mai rar ovăzul. În schimb, mediul geografic oferă cadrul necesar creșterii vitelor²¹. Plasa Hălmagiu nu reușea să-și asigure necesarul de cereale, din cauză că suprafața arabilă era restrânsă și nu permitea creșterea producției. Spre exemplu, în 1926, la nivelul plasei s-au produs circa 12.574 măji (quintale) grâu, deși consumul anual al populației era de aproximativ 72.000 măji²².

¹⁴ A.N.-D.J.Ar. fond S.A.A., dos. 20/1927, f. 43.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ Eugen Gluck, Simion Palcu, *op. cit.*, p. 151.

¹⁷ Doru Bogdan, *op. cit.*, p. 295.

¹⁸ *Ibidem*, p. 303.

¹⁹ A.N.-D.J.Ar. fond S.A.A., dos. 20/1927, f. 97.

²⁰ Vasile I. Buta, *Hălmagiu pe treptele timpului, monografie*, Editura Sophia, Arad, 1999, p. 18.

²¹ *Ibidem*, p. 81.

²² Gheorghe Hristodol, *Despre problema agrară în satele dispersate din munții Apuseni (1918-1940)*, în *Anuarul institutului de Istorie și Arheologie (A.I.I.A.)*, Cluj-Napoca, 1971, p. 233.

În plasa Hălmațiu, regiune muntoasă și deluroasă în cea mai mare parte a ei, au fost expropriate doar pădurile și pășunile, nu și terenul arabil. Astfel, în anul 1924, din cei 2.253 de împrăștiți, aproximativ 300 doreau să fie colonizați. Încă din anul 1923, peste 100 de țărani din plasa Hălmațiu își exprimau dorința de a fi colonizați în regiunea de câmpie a județului, pentru că regiunea lor era foarte săracă²³. Din satul Bodești au fost colonizate în Ineu-Traian 6 familii de țărani²⁴. Aceștia au primit în total 61 de iugăre și 800 stânjani pe fosta moșie a lui Szapary Ștefan²⁵. Din satul Brusturi au fost colonizate în Traian 7 familii de țărani²⁶. Ei completează mozaicul de săteni care s-au stabilit în partea de nord a comunei Ineu, înființând colonia Traian. Prin faptul că țărani din Brusturi și Bodești n-au reușit să-și asigure un venit permanent din agricultură, ei s-au orientat spre meșteșuguri. Unii erau tăbăcari, cizmari, pantofari, cojocari, alții, tâmplari, croitori etc²⁷.

Strămutarea țăranilor din diferite cătune și sălașuri din Brusturi și Bodești a avut un impact deosebit asupra celorlalți țărani din Traian-Ineu. Ocupațiile și îndeletnicirile diverse ale moșilor au fost preluate de consătenii lor din Ineu-Traian, fapt care a contribuit considerabil la progresul material, nu doar al gospodăriei țărănești în sine, ci a întregii comune. Legăturile permanente pe care acești coloniști le păstrau cu locurile natale erau de așa natură încât impulsiau comerțul și schimburile de bunuri. Muntenii au adus cu ei o nouă mentalitate în comună, „a omului bun la toate pentru toți”.

Înființarea și evoluția coloniei Traian. În anul 1925 au fost colonizate în Traian 195 de familii din satele și comunele județului Arad: Dud, Agrișul-Mare, Arăneag, Drauț, Pecica, Bodești și Brusturi²⁸. Fiecare familie a primit pentru început numai 8 iugăre teren arabil și 2 iugăre pășune. Abia în 1927 vor primi și loturile pentru construirea gospodăriilor, în suprafață de 400 stânjani fiecare. Loturile pentru gospodăria au fost acordate pe locul unde înainte fusese pusta baronului Solymosy Lajos²⁹.

Încă din 1924, coloniștii se aflau în atenția Consilieratului Agricol Arad, care urma să-i încredințeze Casei Centrale a Împrăștiării. Această instituție a luat decizia de a-i împrăști pe coloniștii din satele menționate mai sus, în hinterlandul comunei Ineu. Decizia era motivată de faptul că fondul funciar obținut prin exproprierea moșiilor era mai mare decât suprafața inițială, destinată împrăștiării țăranilor. Pusta baronului Solymosy se întindea pe o suprafață vastă, la nord de Crișul Alb, până spre hotarul satului Șicula în vest, pădurea dinspre Cermei la nord, și pusta Tămând la est, cea care aparținuse lui Szapary Ștefan.

Constantin Indreica, nepot al primilor coloniști din Traian-Ineu³⁰, relatează faptul că: „acești țărani au primit loturi de pământ încă din 1924, dar abia în 1928 au început să-și părăsească locurile natale și să se stabilească definitiv în colonia Traian. Între anii 1924 și 1928, țărani veneau de-a lungul anului și munciau pământul primit, iar toamna încărcau căruțele cu cereale și legume și le duceau la casele lor. În Ineu exista un depozit de materiale de construcții, deținut de un evreu, de unde coloniștii și-au procurat materialele necesare ridicării gospodăriilor. Mulți coloniști și-au mutat efectiv casele din locurile natale în colonia Traian. Toate casele erau construite din lemn și aveau 3-4 încăperi: o cameră la stradă, o tindă, o cameră spre grădină, un târnaț și cămară. Grajdul era nelipsit. Pentru coloniști, desprinderea de locurile de origine reprezenta, din punct de vedere psihologic, un moment foarte greu. Au existat și familii care nu s-au adaptat zonei, renunțând la loturile primite. Totuși, majoritatea coloniștilor au reușit să treacă peste acest moment greu și să se întegreze locului, începând o viață nouă. În doi ani de zile de la așezarea coloniștilor, peste 100 de familii aveau casele și grajdurile ridicate”. Când inginerul topograf a venit în Traian

²³ Doru Bogdan, *op. cit.*, p. 302.

²⁴ A.N.-D.J.Ar., *fond S.A.A.*, dos. 20/1927, f. 24-25.

²⁵ *Ibidem*, f. 43.

²⁶ Informator: Constantin Indreica, născut în 1939, fost învățător la școala din Traian, actualmente pensionar, Strada Mihai Viteazul, nr. 21, Ineu.

²⁷ Vasile I. Buta, *op. cit.*, p. 73.

²⁸ Pr. Pavel Tripa, *op. cit.*, p. 108.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ Informator: Constantin Indreica.

pentru a face măsurători de teren, s-a mirat de priveliștea din sat și i-a zis primarului Iosif Indreica: „Doamne, de unde au venit acești oameni de și-au ridicat casele așa repede?” În 1928, pe când coloniștii își începeau construcția caselor, a avut loc o vizită a baronului Solymosy Tibor în colonia Traian. Acesta, pe un ton imperativ, le-a zis țăranilor: „Să vă faceți casele pe roți că eu vă mut de aici!”, la care țăranii i-au răspuns: „nu vom pleca niciodată de pe pământul care ni s-a dat!” Pentru pământul primit țăranii au plătit, în 15 ani, o rentă totală ce s-a apropiat de 10.000 lei. Indreica Gherasim³¹, bunicul informatorului meu, și-a terminat de plătit arenda în 1939, în valoare totală de circa 9.700 lei. Merită menționate și familiile de moți: Petrișor Macavei, Tulea Luca, Dragoș, care și-au făcut adevărate depozite de materiale lemnoase, de unde coloniștii se vor aproviziona pentru construcția gospodăriilor.

În primii ani de la înființare, colonia Traian, deși era foarte apropiată de comuna Ineu, s-a dezvoltat aparte de aceasta. Ea s-a extins an de an pentru că țăranii care au fost împrumătați au venit pe rând în colonie, începând din 1927, când au primit loturile pentru casă.

În anul 1929 s-a înființat Parohia Traian, la 5 mai, în același an având loc prima ședință a Consiliului Parohial. Parohia este recunoscută de Ministerul Cultelor prin Ordinul 31004/1929³². Primul preot al Parohiei Traian, hirotonisit la 11 iunie 1929, a fost Teofan Herbei. Până la construirea actualei biserici, slujbele religioase s-au oficiat într-o capelă sfințită în casa lui Nicolae Tașcă, colonist venit din Pecica. La 3 decembrie 1933 a fost sfințită Biserica Ortodoxă „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, lucrările de construcție fiind executate de inginerul Elsinger Wilmos din Ineu³³. În 1934 a început construcția actualei școli cu clasele I-IV, primul învățător fiind Ion Mara³⁴.

Așa cum constata fostul preot din Traian, Pavel Tripa, „la acești coloniști s-a dezvoltat un puternic spirit comercial, prin faptul că mereu erau siliți să fie pe drumuri, de la satul de origine la Ineu, și de la Ineu înapoi. Asta i-a făcut să vină și să meargă întotdeauna cu căruța încărcată, fapt care le-a adus venit și poftă de deplasare, dintr-o parte în alta, cu lemne, var, cereale, furaje, băutură, etc”³⁵.

Muntenii din Brusturi și Bodești erau recunoscuți în județ ca mari meșteri în lemn, din care confecționau unelte, căruțe, butoaie etc. Erau cunoscuți și ca experți în producerea băuturilor alcoolice. Coloniștii din Agriș erau știuți ca mari producători și comercianți de var. La poalele dealurilor de lângă Agriș, oamenii întrețineau multe varnițe. De fapt, Agrișul, timp de secole, a fost unul dintre cele mai importante centre ale producției de var din județul Arad. Încă din 1870 au fost atestate aici 52 de cuptoare de var³⁶. Coloniștii din Pecica erau mari comercianți de fructe, cereale, legume etc. Coloniștii din Traian și-au vândut produsele în cadrul târgului (de animale, produse agricole și meșteșugărești) care se ținea la Ineu. Această trăsătură a coloniștilor din Traian îi va ajuta să depășească cumplita criză economică din anii 1929-1933, salvându-i de la faliment.

La 28 august 1936, colonia Traian a devenit comună cu Consiliu comunal și primar, cu 198 case și 418 locuitori. Populația comunei a crescut an de an, având în posesie 378 iugăre de islaz și 57 iugăre de pădure³⁷. Colonia a primit numele „Traian”, deoarece strada Mărășești, care astăzi străbate de-a lungul cartierul Traian, coincide cu faimosul „drum al lui Traian”. Șanțul acestui drum trecea prin locul unde se află turnul bisericii parohiale³⁸.

Anii celui de-al doilea război mondial au reprezentat o cicatrice nevindecată pentru colonia Traian și locuitorii săi. Nici nu s-au obișnuit cu noile realități, că țăranii din Traian

³¹ Indreica Gherasim s-a numărat printre primii coloniști veniți în Traian. Bunicul său din partea tatălui a venit din Dud. Bunicul din partea mamei s-a numit Tâmovan Gheorghe, colonist venit din Agrișu-Mare. Unchiul său a fost Indreica Iosif, primar în Traian, poreclit „Papa”.

³² Ioan Leucuța, Doina Chiș (coord.), *Pagini Ineuane*, Editura Grafnet, Oradea, 2007, p. 112.

³³ *Ibidem*, p. 63.

³⁴ *Ibidem*, p. 152.

³⁵ Pr. Pavel Tripa, *op. cit.*, p. 109.

³⁶ Eugen Gluck, Simion Palcu, *op. cit.*, p. 105.

³⁷ Prof. I.O. Nicodin, F. Crainic, *Monografia centrului școlar Ineu*, Ineu, 2004, p. 32-33.

³⁸ Ioan Leucuța, Doina Chiș, *op. cit.*, p. 112.

au dat piept cu marea conflagrație mondială. Mulți tineri și-au găsit sfârșitul pe fronturile din Crimeea, Cotul Donului, Stalingrad, dar și din Ineu, Teiuș, Debrețin, Budapesta și mai departe. Participarea locuitorilor din Traian la cel de-al doilea război mondial este evidențiată de monumentul din fața bisericii ortodoxe „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”. Șaisprezece militari români din Traian au pierit în război³⁹. În 1950 s-a construit Căminul Cultural Traian⁴⁰, iar un an mai târziu, în 1951, colonia Traian a fost înglobată din punct de vedere administrativ în orașul Ineu⁴¹.

În concluzie, în anul 1928 a luat ființă colonia Traian, formată prin colonizarea a 195 de familii din satele și comunele județului Arad: Dud, Drauț, Arăneag, Agrișu-Mare, Pecica, Bodești și Brusturi. Colonia s-a dezvoltat continuu, extinzându-se teritorial și crescând în plan demografic. Toți coloniștii, indiferent de locul de origine, au fost împroprietăriți cu lotul tip de colonizare, care a constat în 8 iugăre teren arabil, 2 iugăre pășune și 400 stânjeni loc pentru casă. Suprafața totală cu care au fost împroprietăriți coloniștii s-a ridicat la 1.950 iugăre teren arabil și pășune, toate pe fostele moșii aparținând lui Szapary Ștefan, Solymosy Ludovic, Marcus Lowy. Lotul tip pentru construirea unor gospodării, în suprafață de 400 stânjeni fiecare, a fost acordat pe pusta fostului proprietar Solymosy Ludovic. Într-o primă fază, colonia Traian s-a dezvoltat separat de comuna Ineu, după care a fost înglobată în orașul Ineu. Astăzi, colonia Traian este un cartier al orașului Ineu, alcătuit din vechea colonie înființată în 1928 și Ineu Nou, loc unde se mai pot vedea case, unelte, grajduri, și chiar pot fi cunoscuți oameni contemporani vremurilor de la începutul colonizării.

³⁹ *Ibidem*, p. 114.

⁴⁰ *Ibidem*, p. 63.

⁴¹ Pr. Pavel Tripa, *op. cit.*, p. 107.